

Internationale betrekkingen

WARSCHAU VAN 4 TOT 6 SEPTEMBER 2011

CONFERENCE OF FOREIGN AFFAIRS COMMITTEES CHAIRS OF PARLIAMENTS OF EU MEMBER STATES (COFACC)

De Kamer van volksvertegenwoordigers werd vertegenwoordigd door de heer Dirk Van der Maelen, tweede ondervoorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

1. VERGADERING MET DE HOGE VERTEGENWOORDIGER VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID VAN DE EU, MEVROUW CATHERINE ASHTON (4 SEPTEMBER)

De COFACC werd ingeleid door een toespraak van de Hoge Vertegenwoordiger voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid van de EU, mevrouw Catherine Ashton. De Hoge Vertegenwoordiger heeft de resultaten van de voorbije informele top van de EU-ministers van Buitenlandse Zaken in Sopot kort toegelicht.

Een van de belangrijkste besproken thema's, betrof het nabuurschapsbeleid van de EU. De EU-ministers hebben beslist om extra financiële middelen vrij te maken voor de ondersteuning van de democratie in de regio. Hoewel de betrokken landen in de meeste gevallen niet arm zijn, ontbreekt het hen vaak aan de vereiste kennis en expertise. Daar kan de EU een helpende hand bieden. Mevrouw Ashton heeft in dat verband benadrukt dat democratie niet alleen slaat op het organiseren van verkiezingen. De verwezenlijking van een ware rechtsstaat, het verzekeren van de vrijheid van de media en het garanderen van een minimale levensstandaard zijn evenveel factoren die bijdragen tot de democratie.

Ook het nabuurschapsbeleid ten aanzien van het Oosten stond hoog op de agenda.

De Hoge Vertegenwoordiger meent dat de parlementen van de lidstaten hun steentje kunnen bijdragen bij de verwezenlijking van de hoger vermelde doelstellingen.

De heer Van der Maelen merkte op dat het optreden in Libië weliswaar vrij succesvol is, maar dat het geen Europese actie is. Hij is van oordeel dat de EU het voortouw had moeten nemen. Hij beklemtoonde ook dat het belangrijk is dat het Westen slaagt in zijn opdracht om de democratie er te vestigen. Hij meent dat de aardolie een belangrijke invloed heeft op de slaagkansen van die opdracht.

De Hoge Vertegenwoordiger geeft toe dat de actie in Libië geen Europees initiatief is. De VN heeft de leiding en dat hoort ook zo. Het inzetten van militairen is overigens een zeer gevoelige kwestie die best op het niveau van de soevereine staat wordt beslecht. Wel kan er worden gezorgd voor meer en betere coördinatie.

Het valt ook te verwachten dat de VN-Veiligheidsraad zeer binnenkort de "responsability to protect", vervat in resolutie 1973 evalueert en, zo nodig, herziet.

2. VERGADERING MET STAATSSECRETARIS JAN BORKOWSKI OVER DE “CURRENT FOREIGN POLICY DURING THE POLISH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION” (5 SEPT., AM)

Staatssecretaris Jan Borkowski heeft ter vervanging van de minister van Buitenlandse Zaken, Radoslaw Sikorski, een toespraak gehouden over het buitenlands beleid van de Unie tijdens het Poolse voorzitterschap.

De staatssecretaris beklemtoonde dat Polen vastberaden is om het vertrouwen van beleidsmakers en economische actoren in het Europese project te herstellen. Dat zal onder meer gebeuren door een sterkere vorm van Europees economisch bestuur op poten te zetten en door een “*multi-annual financial framework*” voor 2014-2020 mee vorm te geven. Wat dat laatste betreft, bevestigt de staatssecretaris dat tijdens de vergadering in Sopot iedereen het erover eens was dat het financiële kader tot een verdere Europese integratie moet bijdragen.

Voorts legde de heer Borkowski uit dat de EU, met steun van Polen, zowel in het Oosten (cf. Eastern Partnership) als in het Zuiden (cf. de “Arabische Lente”) de (verdere) ontwikkeling van een democratisch en onafhankelijk staatsbestuur in de partnerlanden wil bevorderen. Dat kan gepaard gaan met het sluiten van vrijhandelsakkoorden, zoals in het geval van Oekraïne. Voor Noord-Afrika zijn er in het bijzonder drie aspecten van belang: 1) bevorderen van de democratie en 2) het “eigenaarschap van de revoluties” van de lokale bevolking en, ten slotte, 3) het verzekeren van een duurzame economische groei in de regio. Specifiek wat Libië aangaat, werd bevestigd dat de VN de leidende en de EU de ondersteunende rol spelen.

Ten slotte werd ook kort stilgestaan bij de vooruitzichten inzake de uitbreiding van de EU. De staatssecretaris bevestigde dat de dossiers van de verschillende kandidaten actief zullen worden verder behandeld tijdens het Poolse voorzitterschap. Hij benadrukte in het bijzonder dat Turkije als een volwaardige kandidaat moet worden beschouwd.

De heer Van der Maelen heeft tijdens de daaropvolgende gedachtewisseling opgemerkt dat het embargo op de Syrische aardolie slechts van kracht wordt v.a. november. In de tussentijd vallen er slachtoffers. Hij vindt dit uitstel de EU – een instelling die de mensenrechten hoog in het vaandel voert – onwaardig. De staatssecretaris erkende dat deze beslissing economisch geïnspireerd is, zij is het gevolg van een gebrek aan coördinatie. Het Poolse voorzitterschap wil daaraan werken.

3. VERGADERING MET DE HEREN ANDRZEJ HALICKI, VOORZITTER VAN DE COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN DE SEJM EN JERZY POMIANOWSKI, VICE-STAATSSECRETARIS VOOR BUITENLANDSE ZAKEN OVER “EASTERN POLICY. EUROPE’S OBLIGATIONS” (5 SEPT. PM)

De heer Halicki stelde dat de EU een welvarende en veilige regio is, die goede relaties met zijn oostelijke burens probeert aan te knopen, onder meer door het sluiten van akkoorden die op termijn zelfs moeten kunnen leiden tot de toetreding van de betrokken staten. De spreker meent ook dat samenwerking met staten die geen democratisch bestel kennen (zoals Wit-Rusland), niet uitgesloten is indien het mogelijk is om betrouwbare partners uit het middenveld te vinden. In elk geval mogen er geen compromissen worden gesloten op het vlak van de mensenrechten.

De heer Pomianowski legde uit dat Polen haast op natuurlijke wijze geïnteresseerd is in goede relaties met de oostelijke buren van de EU. Hij meent dat deze vruchten kunnen afwerpen en dus alle kansen moeten krijgen. De spreker verwijst daarbij onder meer naar het in onderhandeling zijnde vrijhandelsakkoord als onderdeel van een associatieakkoord tussen de EU en Oekraïne. Dat akkoord zou tegen het einde van dit jaar moeten kunnen worden afgerond. Voorts verwacht hij veel van de *Eastern Partnership Summit* die op 29 en 30 september wordt gehouden.

Tijdens de gedachtewisseling heeft de heer Van der Maelen gevraagd op welke wijze Wit-Rusland zal worden vertegenwoordigd tijdens deze topontmoeting. De heer Pomianowski stelde dat hierover nog wordt gediscussieerd. Hoewel het geen optie is dat de Wit-Russische president het land vertegenwoordigt, lijkt het niet uitgesloten dat een minister, b.v. van Buitenlandse Betrekkingen, als gesprekspartner fungeert.

4. VERGADERING MET DE HEER RADOSLAW SIKORSKI, MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER DE PRIORITEITEN VAN HET POOLSE VOORZITTERSCHAP (6 SEPT. AM)

De minister bevestigt de grote lijnen uiteengezet tijdens de vergadering met staatssecretaris Borkowski. Daarenboven benadrukte hij de volgende punten.

Polen zal trachten bij te dragen tot een gemeenschappelijk standpunt van de EU met betrekking tot de vraag van de Palestijnen om als een onafhankelijke staat te worden erkend. Gezien de inhoud van het betrokken voorstel van resolutie nog niet bekend is, kan hierover op dit ogenblik nog geen uitspraak worden gedaan.

Het Oosten heeft een potentieel destabiliserende invloed op de EU. Het is dus van uiterst groot belang dat de Unie goede relaties uitbouwt met de oostelijke partners. De daarmee gepaard gaande projecten, financiering en akkoorden moeten bijdragen tot een versterking of het vestigen van de democratie in de partnerlanden. Wat Wit-Rusland in het bijzonder betreft: een absolute voorwaarde voor steun is de vrijlating van politieke gevangenen en het garanderen van de mogelijkheid om politiek actief te zijn.

5. VERGADERING MET DE HEER ANDRZEJ HALICKI, VOORZITTER VAN DE COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER "THE FUTURE OF THE COFACC" (6 SEPT. AM)

De heer Halicki heeft een korte toelichting gegeven bij de stand van zaken van het dossier en heeft benadrukt dat het toekomt aan de voorzitters van de parlementen van de lidstaten om een beslissing te nemen over het toekomstige parlementaire controlemechanisme op het vlak van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid. Hij heeft ook aangekondigd dat er onder het EU-voorzitterschap van Polen nog een informele top van de voorzitters van de verschillende parlementen zal worden georganiseerd.

6. VERGADERING MET DE HEREN BOGDAN BORUSEWICZ, MARSHALL VAN DE SENAAT, EN MACIEJ POPOWSKI, DEPUTY SECRETARY GENERAL FOR THE EUROPEAN EXTERNAL ACTION SERVICE, OVER DE “SITUATION IN NORTH AFRICA. CHALLENGES FOR THE EUROPEAN UNION”

De heer Borusewicz juicht de gebeurtenissen in Noord-Afrika toe. De EU moet alle steun verlenen die de installatie van de democratie in de regio bevorderen (die steun mag trouwens voorwaardelijk zijn). Dit is een werk van lange adem dat begonnen is onder het Europese voorzitterschap van Hongarije en ongetwijfeld zal moeten worden voortgezet door Denemarken. De spreker is ervan overtuigd dat de bevolking in de betrokken landen geen voorstander is van het Iraanse staatsmodel.

De heer Popowski meent dat er uit de ervaringen in Noord-Afrika hoofdzakelijk drie conclusies kunnen worden getrokken. In de eerste plaats is bevestigd dat de waarden waarvoor de lokale bevolking opkomt, werkelijk universeel zijn en dus niet exclusief westers. In de tweede plaats is het duidelijk geworden dat de EU heel wat expertise en kennis ter beschikking kan stellen met het oog op het bevorderen van de democratie en de transformatie van de overheidsstructuren in de regio. Ten derde moeten de resultaten van de (r)evoluties daar nu worden geconsolideerd. De heer Popowski benadrukte dat het lokale eigenaarschap daarbij van uiterst groot belang is.

Verder meldde de spreker dat de EU weliswaar financiële middelen ter beschikking stelt voor de ondersteuning van de regio, maar dat deze steun voorwaardelijk is en gebaseerd op het principe “*less for less*”. De vrijgemaakte fondsen zullen dienen ter ondersteuning van het middenveld en “*Deep Democracy*”.